

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประชาพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 26 มีความมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ การสรุปและรายงานผล โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน เพื่อติดตามช่วยเหลือและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประชาพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 26 โดยใช้กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

จากการศึกษาสภาพการทำวิจัยของครู โรงเรียนประชาพัฒนา สภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของบุคลากรครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในปัจจุบันจากการนิเทศและการสัมภาษณ์พบว่า ครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ไม่ได้นำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ถึงแม้บางคนจะเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมาบ้างแล้วซึ่งมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น แต่เป็นเพียงการได้รับฟังคำบรรยายและไม่ได้ทำการปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ และไม่มีความมั่นใจในการดำเนินการด้านวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลให้ครูทำการวิจัยไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ไม่สามารถดำเนินการวิจัย ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนได้

ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประชาพัฒนา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้

ความเข้าใจและมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามกรอบกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ตลอดจน การสรุปผลและการรายงานผลได้ ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความสนใจให้ความร่วมมือและมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองด้วยความตั้งใจที่สูง ซึ่งในการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้วิจัยได้รับความรู้จากวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี มีผลทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการมากขึ้น ส่วนการให้คำแนะนำพิเศษช่วยเหลือ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อติดตามช่วยเหลือให้ผู้ร่วมวิจัยมีความสามารถในการทำการวิจัยในชั้นเรียนได้โดยเมื่อพิจารณาแล้วกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนตามกรอบกระบวนการ 5 ขั้นตอนได้ จากการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการและการทำแบบฝึกปฏิบัติ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียน เข้าใจ กระบวนการในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามกรอบขั้นตอนการทำการวิจัย สามารถกำหนดประเด็นปัญหาที่จะทำการวิจัย การกำหนดวิธีการ การออกแบบการวิจัยที่เน้นการแก้ปัญหาในชั้นเรียน สามารถ ออกแบบนวัตกรรมและสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมการวิจัย และการหาคุณภาพเครื่องมือที่ถูกต้องก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกใช้สถิติสำหรับการวิจัยที่ถูกต้อง สามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยและการเขียนสรุปผลการเขียนรายงานการวิจัยมากยิ่งขึ้นสรุปตามขั้นตอนการวิจัย 5 ขั้นตอนได้

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนประชาพัฒนา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของบุคลากรครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนพบว่า ครูผู้หน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ไม่ได้นำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ถึงแม้บางคนจะเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมาแล้วซึ่งมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น แต่เป็นเพียงการได้รับฟังคำบรรยายและไม่ได้ทำการปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ และไม่มีความมั่นใจในการดำเนินการด้านวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลให้ครูทำการวิจัยไม่บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการสอดคล้องกับ วีระศักดิ์ สวงโท (2548 : 81-88) ผลการวิจัยพบว่า หลังจากผู้วิจัยได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยกิจกรรมการพัฒนา 4 กิจกรรม คือ การศึกษาเอกสารงานวิจัยในชั้นเรียน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ กำกับติดตาม ดำเนินการ 2 วงรอบ พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถทำวิจัยในชั้น

เรียนได้ แต่ยังมีปัญหาที่พบในการพัฒนาบุคลากรในการทำวิจัยในชั้นเรียนคือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ขาดประสบการณ์ในการเขียนรายงาน แหล่งการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัยมีน้อย ระยะเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อยเกินไป

การพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประชาพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนภายใต้กรอบกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ขั้นตอนประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ การสรุปและรายงาน ผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจในการพัฒนาตามกลยุทธ์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพราะมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยใช้ 2 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน จนกระทั่งสามารถจัดทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสมัครใจและเต็มใจเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนเองสอดคล้องกับ นิพนธ์ ใจหลัก (2548 : 97-101) กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเอกสาร และการนิเทศ ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองหัวช้าง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจและมีความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน ตามขั้นตอนของกรมวิชาการทั้ง 5 ขั้นตอน

กลยุทธ์การนิเทศภายใน ได้พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการแก้ปัญหา 5 ขั้นตอนของกรมวิชาการที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้มีการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบและบรรยากาศการให้คำแนะนำหรือการนิเทศเป็นกันเองซึ่งเป็นไปด้วยความช่วยเหลือแนะนำ ซึ่งกันและกันวิธีนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญชัย อัจฉลสมาจาร (2547 : 173) กล่าวถึง กลยุทธ์ในการนิเทศแบบนี้ว่าแนวโน้มนำแจ่มใสอันหนึ่งของการนิเทศและพัฒนาครูเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์เชิงร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศการเรียนการสอนกับครูในโรงเรียนที่มีการนำวิธีการของความร่วมมือออกมาใช้ ครูจะมองซึ่งกันและกันในฐานะทรัพยากร สำหรับความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและทำงานร่วมกันกับผู้นิเทศการเรียนการสอนสู่เป้าหมายการเรียนการสอนร่วมกัน

ผลการดำเนินงานการพัฒนาการบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประชาพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นที่น่าพอใจและน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา กลุ่มผู้ร่วมวิจัย สามารถดำเนินการได้ดีโดยการนำข้อมูลจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ พร้อมกับระบุปัญหาสาเหตุที่เป็นปัจจัยอาจเป็นเพราะผู้ร่วมวิจัยได้ฝึกปฏิบัติจริงจึงทำให้ผู้วิจัยมีทักษะ มีความชำนาญในการดำเนินการ สอดคล้องกับ ประทีป เสนาสุธรรม (2548 : 67-71) พบว่าก่อนการพัฒนาครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน หลังการพัฒนาครูเป้าหมายสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนและกระบวนการของการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ขั้นตอนนี้ผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดปัญหาเพื่อแก้ไขหรือต้องการที่จะพัฒนา ตามลักษณะสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ปรึกษาหารือ สันทนา ชักถาม วิทยากร ได้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการกำหนดวิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหา เพื่อหาแนวทางในการตัดสินใจว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับ ชีรวุฒิ แสงงาม (2550 : 88-90) ผลพบว่าการพัฒนาครูไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้แต่หลังจากได้รับการพัฒนาครบทั้ง 2 วงจร ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสรุปผลและรายงาน ขั้นนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ และมี ความสามารถในการดำเนินการสรุปผลและรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ได้ และสอดคล้องสมานชัย ผาผาง (2547 : 85-93) พบว่าก่อนดำเนินการพัฒนา ครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่เพียงพอ แต่ยังพัฒนาครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนดี แต่ยังไม่ชัดเจนเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และเมื่อดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2 โดยการนิเทศติดตามผล ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปเขียนรายงานได้ดี

ผลการประเมินเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนและรายงานวิจัยในชั้นเรียน พบว่าภายหลังการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในแล้วสามารถทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้ดีและงานส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินรายงานวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นกันแสดงถึงความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนหลังการพัฒนาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในสอดคล้องกับ ประกอบ มีธรรม (2549 : 66-69) ผลพบว่า ครูกลุ่มผู้

ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้น เขียนเค้าโครงอยู่ในระดับดี มีเจตคติที่ดีต่อการทำการวิจัยในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

ผลการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนประชาพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลวิจัยพบว่าครูที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา เช่นมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน การหาแนวทาง กลยุทธ์การพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบท บุคลากร ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาของโรงเรียนนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี

1.2 จากผลการวิจัย พบว่าการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องทำให้ครูทำการพัฒนาปรับปรุงการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีคุณภาพได้ ดังนั้น โรงเรียนควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่องและมีการ กำกับ นิเทศ ติดตาม โดยผู้เชี่ยวชาญ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา วิจัย รูปแบบการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กิจกรรมการพัฒนาอื่น ๆ ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน การสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น เพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการวิจัย

2.2 ควรมีการศึกษาประเด็นการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนกับบทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนด้วยการวิจัยในชั้นเรียน